

EVENWAARDIGE INTERNATIONALE SAMENWERKING STRATEGIE

Evenwaardige Internationale Samenwerking

Figuren	3
Tabellen	3
Afkortingen	3
Uitleg van begrippen.....	3
Samenvatting	4
Inleiding	6
1. Visie	7
2. Strategie – pijlers, prioriteiten en strategische doelstellingen	8
3. Doelstellingen.....	9
4. Afstemming op transversale kwesties	13
5. Communicatie en netwerk.....	14
6. Evaluatie en monitoring.....	15

Figuren

Figuur 1 Visuele weergave van vier componenten van universitaire ontwikkelingssamenwerking en de mate waarin deze componenten aanwezig zijn in de huidige en toekomstige visie.

Tabellen

Tabel 1 Drie pijlers, bijbehorende strategische doelstellingen (SG), kernprioriteiten (KP) EIS

Tabel 2 De vier landenclusters van Raworth

Tabel 3 Belangrijkste veranderingstrajecten van VUB en ambities binnen evenwaardige internationale samenwerking

Afkortingen

ATP	Administratief en Technisch Personeel
BAOW	Bijzonder Adviesorgaan voor Ontwikkelingssamenwerking (<i>Voorgestelde naamswijziging in dit beleidsdocument:</i> <i>Bijzonder Adviesorgaan voor Evenwaardige Internationale Samenwerking (BAEIS))</i>)
BVO	Beleidsondersteunend onderzoek
EIS	Evenwaardige Internationale Samenwerking
EU	Europese Unie
EUTOPIA	Europese universiteiten die transformeren naar een open, inclusieve academie
FEB	Faculteitscommissie Evaluatie en Promotie
FOD	Federale Overheidsdienst
HEI	Hoger Onderwijs Instituut
IRMO	International Relations office
OAP	Overig Academisch Personeel
OESO DAC ODO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling – Commissie voor Ontwikkelingshulp - Officiële Ontwikkelingshulp
SDG's	Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen
SG	Strategische Doelstelling
SIP's	Strategische Internationale Partnerschappen
UDC	Universitaire Ontwikkelingssamenwerking
UN-FAO	Verenigde Naties – Voedsel- en Landbouworganisatie
VLIRUOS	Vlaamse Interuniversitaire Raad voor Universitaire Ontwikkelingssamenwerking
VUB	Vrije Universiteit Brussel
ZAP	Senior Academisch Personeel (Onafhankelijk Academisch Personeel)

Uitleg van begrippen

"Kapitaal" ("capitals" in originele tekst): verwijst naar verschillende vormen van collectieve hulpbronnen – menselijk, sociaal, cultureel, politiek, financieel, natuurlijk en gebouwd – die dynamisch op elkaar inwerken om het vermogen van een gemeenschap tot duurzame ontwikkeling vorm te geven.

Een "modern en koloniaal denkbeeld" ("modern and colonial imaginary" in de originele tekst): is een onzichtbaar kader dat bepaalt wat als normaal, redelijk, mogelijk of legitiem kan worden beschouwd in de globale politiek en het ontwikkelingsdiscours, **OF** is de gedeelde mentale kaart die de wereld vertelt wie ontwikkeld is, wie zich aan het ontwikkelen is, wie kennis heeft, wie hulp nodig heeft en hoe vooruitgang eruit moet zien – een kaart die nog steeds wordt bepaald door de koloniale geschiedenis.

Samenvatting

Deze strategie beschrijft de visie en het engagement van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) om over te stappen van traditionele universitaire ontwikkelingssamenwerking (UDC) naar evenwaardige internationale samenwerking (EIS – English: International Equitable Cooperation). Deze overgang is een direct antwoord op de veranderende globale uitdagingen en kritische reflecties op vroegere samenwerkingsmodellen, en sluit aan bij de institutionele missie van de VUB als een onderzoek gerichte, kritisch denkende en internationaal georiënteerde universiteit die zich inzet voor maatschappelijke impact en duurzaamheid.

Strategische visie:

De VUB wil een referentie worden op het vlak van evenwaardige internationale partnerschappen en context gebonden onderzoek en onderwijs bevorderen op basis van wederzijds vertrouwen, transparantie, mede-eigendom en gedeelde verantwoordelijkheid. Door traditionele ontwikkelingsverhalen ter discussie te stellen, zorgt de VUB ervoor dat evenwaardige partnerschappen zowel lokaal als wereldwijd een betekenisvolle impact hebben.

Strategische doelstellingen:

De strategie is opgebouwd rond drie onderling verbonden doelstellingen:

1. **Heroverweging van universitaire ontwikkelingssamenwerking:** verschuiving van ontwikkelingsgerichte benaderingen naar partnerschappen op basis van evenwaardigheid, wederkerigheid en wederzijdse groei.
2. **Contextueel onderzoek en onderwijs:** ervoor zorgen dat onderzoek en onderwijs transdisciplinair en participatief zijn en specifiek zijn afgestemd op lokale contexten, behoeften en capaciteiten.
3. **Wetenschappelijke acceptatie en bijdragen van onderwijs en onderzoek aan duurzaamheid:** de impact van onderzoek en onderwijs versterken door middel van gedeeld eigenaarschap, waarbij lokale change agents en intermediaire partners worden betrokken, waardoor duurzaamheid en maatschappelijke transformatie worden bevorderd.

Vijf belangrijke prioriteiten:

Binnen deze doelstellingen identificeert de VUB vijf belangrijke prioriteiten:

1. De term 'Evenwaardige Internationale Samenwerking' (EIS) invoeren en dit concept integreren in alle programma's en communicatie.
2. Verder gaan dan de traditionele tweedeling tussen het globale noorden en het globale zuiden, en Raworthsⁱ landenclusters overnemen om wederzijdse ontwikkelingsbehoeften en uitdagingen op het gebied van duurzaamheid te erkennen.
3. Proactief aanpakken en verminderen van machtsongelijkheid die vaak inherent is aan internationale samenwerkingsverbanden.
4. Implementeren van context-specifiek, transdisciplinair onderzoek en onderwijspraktijken.
5. Delen van eigenaarschap en verantwoordelijkheid om de wetenschappelijke acceptatie te vergroten en de bijdragen aan duurzame ontwikkeling te versterken.

Kernacties:

Voor elke pijler worden specifieke operationele doelstellingen uiteengezet, waarbij duidelijke verantwoordelijkheden worden toegewezen aan voornamelijk het International Relations Office (IRMO) en het vicerectoraat Internationalisering. Deze omvatten bijvoorbeeld het institutionaliseren van het gebruik van EIS-terminologie, het overstijgen

van de dichotomie tussen het globale noorden en het globale zuiden door de invoering van de Raworth landenclusters, het afstemmen van evaluatiecriteria, het uitbreiden van financieringsbronnen, het versterken van het alumninetwerk en het bevorderen van duurzame samenwerking tussen onderzoeksgroepen.

Afstemming op de missie van de VUB en het standpunt van de EUTOPIA Alliance inzake verantwoorde internationalisering:

Deze strategie sluit naadloos aan bij de missie van de VUB door de nadruk te leggen op hoogwaardig, wereldwijd relevant en lokaal verankerd onderzoek en onderwijs. Ze versterkt de rol van de VUB als internationaal erkende universiteit die zich inzet voor kritisch denken, actieve maatschappelijke betrokkenheid, inclusiviteit, duurzaamheid en wereldburgerschap, en die in staat is om hedendaagse globale vraagstukken effectief aan te pakken.

Evaluatie en implementatie: *(in afwachting van de nieuwe bestuursstructuur van de VUB)*

De implementatie zal regelmatig worden geëvalueerd door de Raad voor Internationaal Beleid van de VUB, geadviseerd door de BAOW. De vooruitgang zal worden vastgelegd in jaarverslagen en voorgelegd aan de Academische Raad, zodat de verantwoordingsplicht en de voortdurende afstemming op de strategische doelstellingen worden gewaarborgd.

Inleiding

Universitaire ontwikkelingssamenwerking (UDC) is een zeer gewaardeerd streven, maar kent ook uitdagingen. Deze uitdagingen houden verband met wisselende politieke omstandigheden, budgettaire uitdagingen en uitdagingen op het gebied van discours. Een belangrijk aspect van UDC is altijd het creëren van impact geweest: maatschappelijk, wetenschappelijk en economisch. Het creëren van impact gaat niet zonder uitdagingen en er bestaat geen consensus over wat dit (zou moeten) inhouden en welke verwachtingen kunnen worden gerealiseerd binnen het kader van onderzoeks- en onderwijsprojecten van UDC. Bovendien bestaat UDC nog steeds grotendeels binnen een “modern en koloniaal denkbeeld”, wat resulteert in inherente onevenwaardigheid. Om deze redenen heeft de VUB in 2022 een eerste onderzoeksproject uitgevoerd om na te gaan wat de verschillende VUB-deelnemers onder UDC verstaan en hoe zij de toekomst ervan zien. Uit dit onderzoek bleek dat UDC momenteel bestaat op het snijvlak van ‘ontwikkeling en onderzoek & onderwijs’ en ‘samenwerking en kolonisatie’. **Error! Reference source not found.** Een verschuiving van zowel ontwikkeling als kolonisatie naar samenwerking en onderzoek & onderwijs werd essentieel geacht voor een evenwaardige en duurzame UDC. Hoewel dit onderzoek een duidelijke richting voor de toekomst aangaf, bleef een duidelijk pad naar een evenwaardige en duurzame UDC een uitdaging.

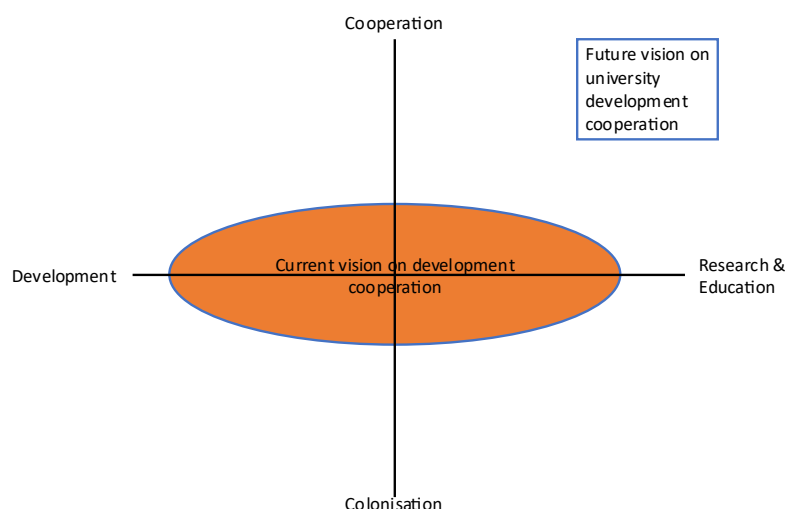
Om deze reden werd in september 2024 een nieuw onderzoeksproject opgestart om deze visie te vertalen naar een duidelijk stappenplan. Dit stappenplan geeft weer welk standpunt de VUB inneemt, welke ambities zij heeft voor de toekomst en welke praktische stappen zij wil zetten om deze ambities te verwezenlijken. Hierbij moet worden erkend dat UDC verschilt van andere internationale partnerschappen, aangezien de context van deze samenwerking momenteel nog steeds gekenmerkt wordt door onevenwaardigheid: verschillen in economische ontwikkeling tussen partners, in afhankelijkheid van donoren, in kennis en uitrusting, in bijdragen aan sociale en ecologische achteruitgang – of het lijden onder de gevolgen daarvan –, verschillen in verantwoordelijkheid en machtsverhoudingen, enz.

Om deze weg te ontwikkelen en afstand te nemen van kolonisatie en ontwikkeling, moet de VUB zelfreflectie toepassen op haar eigen positie in het handhaven of bestrijden van de dichotomie tussen het globale noorden en het globale zuiden. Op basis van deze bereidheid tot zelfreflectie heeft de VUB haar ambities en acties vertaald in een strategie voor UDC en ambities geformuleerd om haar voortgang in de richting van evenwaardige en duurzame UDC te monitoren en te evalueren.

De VUB neemt hiermee een leidende rol op zich om universitaire ontwikkelingssamenwerking weg te leiden van haar modernistische en koloniale denkbeeld door een semantische en ontologische verschuiving naar **Evenwaardige Internationale Samenwerking (EIS) (English: International Equitable Cooperation)**.

1. Visie

Onze visie weerspiegelt het engagement van de VUB ten aanzien van EIS. Deze visie is gebaseerd op diepgaande interviews met VUB-medewerkers (ZAP, OAP en ATP) die al dan niet actief zijn in EIS. In de periode mei 2021-januari 2022 werden achttien interviews afgenomen. Van de geïnterviewden identificeerden negen zich als niet-actief in EIS en negen als actief betrokken bij EIS. Er werden ten minste twee personen van elke faculteit geïnterviewdⁱⁱ. EIS is een belangrijk onderdeel van het strategisch beleid van de VUB, is breed verankerd, transversaal en kan rekenen op de deelname van vele faculteiten en belanghebbenden van de VUB. Als onderdeel van het bredere internationaliseringsbeleid zal EIS ertoe leiden dat de VUB wereldwijd bekend staat als een toonaangevende, geëngageerde en internationale universiteit. Door internationalisering in een kader van gelijkwaardigheid te plaatsen, loopt de VUB voorop in het afstappen van het modernistische en koloniale beeld van de wetenschap. Dit denkbeeld bepaalt op onzichtbare wijze welke perspectieven begrijpelijk zijn en daarmee welke vragen worden gesteld en hoe ze worden beantwoordⁱⁱⁱ. Dit denkbeeld leidt er nog steeds meestal toe dat het onderwijs wordt gevormd naar het dominante "westerse" denkbeeld, dat nog steeds als moreel en intellectueel superieur wordt beschouwd^{ivv}, en dat onderzoek wordt voorgesteld als parachutewetenschap, d.w.z. onderzoek dat geen rekening houdt met lokale prioriteiten, behoeften en kapitaal, en waarbij geen samenwerking plaatsvindt met lokale onderzoekers, change agents en intermediaire partners^{vi}.

Figuur 1 Visuele weergave van de vier componenten van universitaire ontwikkelingssamenwerking en de mate waarin deze componenten aanwezig zijn in de huidige en toekomstige visie.

De semantische rebranding naar Evenwaardige Internationale Samenwerking (EIS) verwijdt het woord 'ontwikkeling' om de samenwerking op een evenwaardige manier in onderzoek en onderwijs duidelijker uit te leggen. EIS opent hiermee zijn academische praktijken buiten de 'verlichte academische wereld' en omarmt andere uiteenlopende cultureel-filosofische bewegingen. De samenwerking vindt op een evenwaardige manier plaats tussen collega's en is losgekoppeld van het 'ontwikkelaar'/'ontwikkeld' paradigma. Verantwoordelijkheden worden eerlijk verdeeld en onderzoek en onderwijs zijn gezamenlijk eigendom, waardoor contextualisering wordt gewaarborgd, d.w.z. dat wordt ingespeeld op de behoeften en het 'kapitaal' van alle clusters. EIS is intrinsiek transdisciplinair. Bovendien wordt EIS gewaardeerd om zijn wetenschappelijke, maatschappelijke, technologische en economische bijdragen aan de transitie naar duurzaamheid.

2. Strategie – pijlers, prioriteiten en strategische doelstellingen

Om onze visie te verankeren, stelt de VUB een strategie voor die steunt op drie pijlers: heroverweging van universitaire ontwikkelingssamenwerking, gecontextualiseerd onderzoek en onderwijs, en wetenschappelijke acceptatie & bijdragen van onderzoek en onderwijs aan verandering in de richting van duurzaamheid – elk met specifieke doelstellingen.

Tabel 1 Drie pijlers, bijbehorende strategische doelstellingen (SG) en belangrijkste prioriteiten (KP) van evenwaardige internationale samenwerking

Evenwaardige Internationale Samenwerking		
Evenwaardige Internationale Samenwerking haalt universitaire ontwikkelingssamenwerking uit haar 'modernistische en koloniale denkbeeld' door een semantische en ontologische verschuiving. Evenwaardige Internationale Samenwerking wordt geïnstitutionaliseerd door transversale, organisatie-brede participatie en integratie in alle structuren, beleidslijnen en processen aan de VUB. Het wereldwijde netwerk van de VUB zal verder worden versterkt. De VUB zal een actieve rol spelen in haar internationale allianties en deze inzetten voor gecontextualiseerd onderzoek en onderwijs en voor het vergroten van haar onderzoeks- en onderwijsbijdragen aan de transitie naar duurzaamheid.		
Pijler 1: Heroverweging van universitaire ontwikkelingssamenwerking	Pijler 2: Contextueel onderzoek en onderwijs	Pijler 3: Wetenschappelijke acceptatie en bijdragen van onderwijs en onderzoek aan verandering in de richting van duurzaamheid
SG1: Kiezen voor evenwaardige internationale samenwerking impliceert een verschuiving naar samenwerking en weg van ontwikkeling. Dit vereist een semantische en ontologische verschuiving weg van kolonisatie.	SG2: Evenwaardige internationale samenwerking impliceert samenwerkingsverbanden die contextueel onderzoek en onderwijs mogelijk maken.	SG3: Evenwaardige internationale samenwerking impliceert een gedeelde verantwoordelijkheid voor wetenschappelijke acceptatie en bijdragen van onderwijs en onderzoek aan verandering in de richting van duurzaamheid.
KP1: Universitaire ontwikkelingssamenwerking wordt evenwaardige internationale samenwerking KP2: VUB stapt af van de dichotomie tussen het globale noorden en het globale zuiden	KP4: Contextueel onderzoek en onderwijs creëren.	KP5: Gedeeld eigenaarschap om wetenschappelijke acceptatie en bijdragen van onderzoek en onderwijs aan verandering in de richting van duurzaamheid te vergroten.

3. Doelstellingen

SG1: Kiezen voor evenwaardige internationale samenwerking impliceert een verschuiving naar samenwerking en weg van ontwikkeling. Dit vereist een semantische en ontologische verschuiving weg van kolonisatie.

Prioriteit 1: Universitaire ontwikkelingssamenwerking wordt evenwaardige internationale samenwerking

De VUB schrapt de semantische en heuristische koloniale denkwijze die inherent is aan het woord 'ontwikkeling' (in universitaire ontwikkelingssamenwerking) uit het concept en neemt de formulering 'evenwaardige internationale samenwerking' over. Hogeronderwijsinstellingen (HOI's) worden nog steeds het vaakst ingezet als strategische partners in armoedebestrijding en economische ontwikkeling vanuit de westerse traditie van de universele waarde van wetenschappelijke en technische kennis. HOI's worden hierbij voornamelijk gemodelleerd naar westerse HOI's met als doel de kenniskloof te overbruggen die economische ontwikkeling belemmert^{viiviii ix}. Een evenwaardige samenwerking wordt hierbij uitgedaagd, aangezien de overdracht van HOI's in 'ontwikkelde' economieën naar HOI's in 'ontwikkelingslanden' nog steeds de realiteit is. Deze realiteit erkent de waarde van instellingen voor hoger onderwijs in deze 'ontwikkelingslanden' niet of onvoldoende. De VUB als geëngageerde universiteit **doorbreekt dit denkbeeld en stapt over van een eenzijdige samenwerking naar een evenwaardige samenwerking.**

Prioriteit 2: De VUB stapt af van de dichotomie tussen het globale noorden en het globale zuiden.

Om EIS te bereiken, sluit de VUB zich aan bij de **Raworth landenclusters**^{xxi} (Tabel 2). Deze clusters zijn vergelijkbaar met de DAC ODA-landenlijsten van de OESO. De clusters van Raworth erkennen bovendien dat België, met inbegrip van zijn instellingen voor hoger onderwijs, zelf nog steeds 'in ontwikkeling' is, aangezien het niet in staat is om in de maatschappelijke behoeften van zijn bevolking te voorzien zonder de planetaire grenzen te overschrijden. Dit resulteert in een **wederzijdse behoefte aan samenwerking**. De VUB zal het 'modernistische en koloniale denkbeeld' doorbreken en een wederzijdse EIS ontwikkelen die alle landenclusters ten goede komt, waardoor **deze dichotomie wordt doorbroken**.

Tabel 2 De vier landenclusters van Raworth^{xii}

"A. Landen die nauwelijks planetaire grenzen overschrijden, maar ver achterblijven bij het voldoen aan de behoeften van de bevolking [...]"	B. Veel middeninkomenslanden en 'opkomende' economieën [...] schieten tekort op het gebied van sociale behoeften en overschrijden tegelijkertijd de biofysische grenzen [...]"
C. De huidige landen met een hoog inkomen [...] kunnen niet als ontwikkeld worden beschouwd, aangezien hun verbruik van hulpbronnen de grenzen van de aarde ver overschrijdt en daarmee [...] de vooruitzichten voor alle andere landen ondermijnt.	D. Geen enkel land bevindt zich momenteel in de ideale cluster [...] waarin landen de planetaire grenzen niet overschrijden en voorzien in de behoeften van de bevolking."

De VUB zal zich gedeeltelijk distantiëren van de landenstrategie die door de verschillende regeringen en financieringsinstanties voor ontwikkeling in haar partnerschappen is vastgesteld. Dit houdt in dat de VUB binnen het EIS **prioriteit zal geven aan partnerschappen met landen uit cluster A en B**. Aangezien de internationale

samenwerking met landen uit cluster A en B nog steeds onevenwichtig is, zal de VUB zich richten op het versterken van bestaande partnerschappen om deze evenwaardiger te maken. Dit betekent dat samenwerkingen buiten de prioriteiten vallen die zijn vastgesteld door relevante regeringen, financieringsinstanties of internationale organisaties zoals de OESO. De VUB zal daarom aanvullende financieringsmogelijkheden onderzoeken, zoals samenwerkingen met het bedrijfsleven. Met andere woorden, de VUB stelt haar eigen (financiële) prioriteit vast op basis van aantoonbare samenwerkingen, hetzij op basis van vroegere of huidige samenwerkingen. Wat onder bestaande samenwerkingen wordt verstaan, zal worden vastgelegd in de evaluatie- en selectiecriteria van de VUB-EIS-oproepen. Bottom-up partnerschappen met niet-prioritaire landen, regio's of partners blijven mogelijk.

SG2: Evenwaardige internationale samenwerking houdt samenwerkingsverbanden in die contextueel onderzoek en onderwijs mogelijk maken.

Prioriteit 3: Veranderende machtsongelijkheid

De VUB stapt af van een traditie van **parachutewetenschap** die voortkomt uit de ongelijkheden tussen de Raworth clusters^{xiii}. Dit vereist een **echte machtsdeling** en het **wegnemen van morele en intellectuele superioriteit**. De VUB zal zelfreflectie toepassen op haar eigen positie in het huidige 'modernistische en koloniale denkbeeld' en de factoren die echte EIS in de weg staan, verminderen. Concreet zullen IRMO en BAOW beoordelen hoe het veranderen van machtsongelijkheid kan worden ingebed in de werking van EIS en het medeontwerpen van EIS-projecten.

Prioriteit 4: contextueel onderzoek en onderwijs creëren.

De VUB streeft naar **samenwerkingsverbanden die contextueel onderzoek en onderwijs** mogelijk maken. De VUB geeft prioriteit aan **transdisciplinair** onderzoek en onderwijs in EIS, wat verwijst naar onderzoek met niet-academische partners, voornamelijk relevante belanghebbenden. Transdisciplinariteit wordt opgevat als een intellectueel kader en "heeft als doel het begrijpen van de huidige wereld, waarbij een van de vereisten de eenheid van kennis is [...] Transdisciplinariteit bestaat uit vier elementen: focus op 'levenswereld'-problemen; transcendentie en integratie van disciplinaire paradigma's; participatief onderzoek; en zoeken naar eenheid van kennis buiten de disciplines [...] Zeer belangrijk is dat [transdisciplinariteit] zelfreflectief is over gewenste resultaten: de normatieve doelstellingen staan open voor discussie en debat, en het definiëren en bespreken van deze doelstellingen is zelfs een belangrijk onderdeel van het onderzoeksproject zelf".^{xiv}

Dit transdisciplinaire onderzoek en onderwijs beperkt parachutewetenschap en evolueert naar gecontextualiseerd onderzoek en onderwijs dat gebaseerd is op de **principes van evenwaardigheid**. Om dit te garanderen, versterkt de VUB de multi- en interdisciplinariteit en stelt ze **criteria** vast om samenwerkingen op een alomvattende manier binnen EIS te omvatten. Deze criteria zijn niet gebaseerd op uitsluiting maar op inclusie voor EIS en zijn niet verdeeldheid zaaiend; samenwerking bestaat over de grenzen van deze criteria heen en bestaat binnen beide of binnen één ervan. Beide criteria stellen ons in staat om verder te gaan dan traditionele capaciteitsopbouw (zonder deze uit te sluiten) en voort te bouwen op wat al bestaat (de sterke punten of het kapitaal van de partner) om op een evenwaardige manier samen te werken en de kansen voor **wetenschappelijke acceptatie en bijdragen van onderzoek en onderwijs aan verandering in de richting van duurzaamheid te vergroten**. Het doel van deze samenwerkingen is met name het verbeteren van onderwijspraktijken, samenwerkingen en impact, en het verbeteren van academisch onderzoek en de impact van onderzoek, met inbegrip van commerciële einddoelen zoals spin-offs.

Criterium 1: Samenwerkingen op basis van de behoeften en middelen van de partners. In dit opzicht kan de VUB inspelen op de specifieke behoeften en middelen van een bepaald land of een bepaalde partner op een bepaald gebied of vanuit een transdisciplinair perspectief. De **behoeften** worden gekaderd binnen de sociale, ecologische en economische specifieke kenmerken van de partnerlanden (in overeenstemming met de SDG's) en moeten in overeenstemming zijn met de behoeften van het land. Het '**kapitaal**' van de partners omvat menselijk, natuurlijk, sociaal, financieel, infrastructureel, politiek en cultureel kapitaal^{xv}. De behoeften en het 'kapitaal' van de partners moeten op een evenwaardige manier worden meegenomen door **macht** (zie kernprioriteit 3) en **eigenaarschap** (zie kernprioriteit 5) **te delen**.

Criterium 2: Samenwerkingen op basis van de behoeften en troeven van de VUB. Hieronder vallen samenwerkingen die specifiek zijn afgestemd op onze eigen ontwikkeling naar cluster D of op onze ambities om bij te dragen aan de transitie naar duurzaamheid.

Deze transdisciplinaire benadering zal de asymmetrie tussen criterium 1 en 2 overbruggen, waarbij de nadruk vooral ligt op capaciteitsopbouw (voornamelijk voortvloeiend uit criterium 1) in plaats van louter op uitmuntende wetenschap (voornamelijk voortvloeiend uit criterium 2). Dit gecontextualiseerde onderzoek en onderwijs vereist een evenwaardige samenwerking, waarbij wederzijdse voordelen en respect centraal staan, en streeft naar bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid. De transdisciplinaire aanpak maakt een duurzame, langdurige impact mogelijk, waarbij de nadruk ligt op langetermijnbijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid via het multiplicatoreffect.

Bovendien staat een humanitaire en structurele aanpak die niet alleen gebaseerd is op een beoordeling van de 'behoeften', maar ook op een beoordeling van het 'kapitaal', centraal in deze strategie om de duurzaamheid te vergroten^{xvi}.

SG3: Evenwaardige internationale samenwerking impliceert een gedeelde verantwoordelijkheid voor wetenschappelijke acceptatie en onderzoek en educatieve bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid.

Prioriteit 5: gedeeld eigenaarschap om de wetenschappelijke acceptatie en de bijdragen van onderzoek en onderwijs aan de transitie naar duurzaamheid te vergroten.

Met strategische doelstelling 3 zal de VUB zich richten op het vergroten van haar bijdragen van **onderzoek en onderwijs aan de transitie naar duurzaamheid binnen EIS**. Traditioneel wordt maatschappelijke impact binnen EIS door alle betrokken partners, waaronder overheidsinstanties, instellingen voor hoger onderwijs, financieringsinstanties enz. als prioriteit gezien. Er bestaat echter geen consensus over hoe deze impact wordt bereikt of zelfs hoe deze moet worden gemeten. Vanwege dit gebrek aan basiskennis over hoe onderzoek en onderwijs kunnen worden vertaald naar daadwerkelijke maatschappelijke impact of verandering, wordt gesteld dat het vaak buiten het vermogen van onderzoekers of de reikwijdte van onderzoeksprojecten valt om in verschillende contexten de mogelijkheden te hebben om contextgebonden impact te beoordelen en te realiseren.

Er is een trend waarneembaar in de impact van onderzoek om af te stappen van maatschappelijke impact en meer aandacht te besteden aan **wetenschappelijke acceptatie**. Hiervoor zijn meerdere argumenten. Ten eerste bestaat er **geen consensus over beoordelingscriteria** om impact te meten – veel daarvan zijn **niet meetbaar** – en wordt er **onevenredig veel belang gehecht aan economische impact**. Bovendien vindt maatschappelijke verandering, zelfs wanneer deze wordt gestuurd door een veranderingstheorie, vaak plaats **buiten het bereik** – met name het tijdsbestek – van

individuele projecten. Daarnaast hebben het toegepaste of **fundamentele karakter van onderzoek en verschillen tussen disciplines** een sterke invloed op het potentieel voor impact. Ten slotte is deze **impact afhankelijk van de context** en moet deze worden aangepast aan de lokale culturele, sociale, politieke, menselijke, ecologische, infrastructurele en economische context.

Het is daarom momenteel veel redelijker en realistischer om te streven naar **wetenschappelijke acceptatie door academische en niet-academische partners** om **bij te dragen aan verandering in de richting van duurzaamheid**, dan om de nadruk te leggen op impact. Het is aan de **respectieve samenlevingen** om de **wetenschappelijke acceptatie te vertalen naar bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid**. De VUB zal daarom prioriteit geven aan het **identificeren van change agents en intermediaire partners** die deze acceptatie kunnen vertalen naar **bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid**, en prioriteit geven aan het **opleiden van toekomstige change agents**. Veranderingsagenten en intermediaire partners zijn personen of organisaties – zowel academisch als niet-academisch – die bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid bevorderen en mogelijk maken. Zij beschikken over het nodige kapitaal om de wetenschappelijke acceptatie te vergroten en fungeren als katalysator voor verandering in de richting van duurzaamheid.

Het vertalen van wetenschappelijke kennis naar **onderzoeks- en onderwijsbijdragen om verandering in de richting van duurzaamheid** teweeg te brengen, gaat niet zonder uitdagingen en is een **gezamenlijke verantwoordelijkheid** van zowel de change agents en intermediaire partners als de onderzoekers en docenten. Het **delen van verantwoordelijkheid** bouwt voort op de principes van het delen van macht (zie kernprioriteit 3) en het afstemmen van onderzoeks- en onderwijsinspanningen in EIS op de behoeften en middelen van partners en de VUB (zie kernprioriteit 4). De VUB wordt ondersteund door de nieuwe Europese en Vlaamse regelgeving inzake Equitable Open Science, die een eerlijke verdeling van gegevens en onderzoeksinfrastructuur garandeert.

Bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid erkennen de capaciteiten en rollen van alle betrokken partners en vereisen transdisciplinaire inspanningen die contextueel onderzoek en onderwijs mogelijk maken. Vanaf het begin moeten alle partners in onderzoeks- en onderwijsprojecten in EIS gezamenlijk onderzoeks- en onderwijsveranderingspaden identificeren en hun eigen rollen en verantwoordelijkheden vaststellen om enerzijds **directe wetenschappelijke acceptatie** en anderzijds **indirecte onderzoeks- en onderwijsbijdragen aan verandering naar duurzaamheid** te garanderen. In plaats van te verwachten dat onderzoeks- en onderwijsinspanningen direct effect hebben op onderzoek en onderwijs, zal de VUB prioriteit geven aan het betrekken van change agents en intermediaire partners. Er wordt prioriteit gegeven aan drie belangrijke trajecten voor EIS: (1) **wetenschappelijke**, (2) **maatschappelijke** en (3) **technologische en economische bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid**. De betrokkenheid van change agents en intermediaire partners vergroot de kans op synergieën tussen de verschillende trajecten, aangezien zij worden erkend als essentieel voor het bereiken van **positieve verandering, het beperken van negatieve verandering, het vergroten van de wetenschappelijke acceptatie en het versterken van het multiplicatoreffect**.

Tabel 3 Belangrijkste veranderingstrajecten van de VUB en hun ambities binnen het kader van evenwaardige internationale samenwerking

Belangrijkste veranderingstrajecten	Ambitie
Wetenschappelijke verandering	Het gezamenlijk creëren, gezamenlijk bezitten en delen van wetenschap door het gezamenlijk opbouwen en delen van het menselijk 'kapitaal' van instellingen voor hoger onderwijs. Wetenschappelijke verandering verwijst naar het opbouwen van wetenschappelijk menselijk 'kapitaal' door het afleveren van doctoraten en het opleiden van nieuwe generaties, het delen van kennis, methoden en technologieën via onder andere wetenschappelijke publicaties, en de vooruitgang van wetenschappelijke kennis.
Maatschappelijke verandering	Het gezamenlijk creëren van gecontextualiseerd onderzoek en onderwijs dat is afgestemd op de prioriteiten van de partners en de VUB, alsook op het sociale, politieke, culturele, economische, ecologische, infrastructurele en menselijke kapitaal van de VUB en de partners. De nadruk zal liggen op het leveren, betrekken en waarderen van change agents en intermediaire partners als sleutelfiguren voor het realiseren van positieve verandering, het temperen van negatieve verandering en het vergroten van de wetenschappelijke acceptatie.
Technologische en economische veranderingen	Het gezamenlijk creëren van kansen voor technologische vooruitgang en acceptatie, wat wederzijdse innovatiegerichte groei mogelijk maakt, sluit aan bij SDG 1 (Een einde maken aan armoede), wat een multiplicatoreffect in investeringen en innovatie mogelijk maakt.

Een eerste stap is het identificeren van change agents en intermediaire partners. Om deze identificatie te vergemakkelijken, is het versterken en uitbreiden van het EIS-netwerk van de VUB een prioriteit. Het ontwikkelen van een sterk internationaal alumninetwerk is onderzocht in een BVO-project (project opgeschort door het Directiecomité). Ten tweede zullen onderzoeks- en onderwijsinspanningen een participatieve component in EIS moeten omvatten. Veranderingsagenten en intermediaire partners zullen hierbij mede-eigenaar worden van de onderzoeksresultaten (bijv. gezamenlijk gecreëerde kennis, technologische vooruitgang) en deze rechtstreeks in hun respectieve samenlevingen integreren. Om dit te garanderen, geeft de VUB prioriteit aan de validatie van deze component, die verder gaat dan de puur academische valorisatie ervan. Activiteiten in het kader van EIS kunnen worden opgenomen in het individuele memorandum van overeenstemming (MoU) dat deel uitmaakt van het ZAP-loopbaanbeleid om voldoende stimulansen te bieden.

4. Afstemming op transversale kwesties

4.1. Internationalisering

De inherente onevenwaardigheid binnen bestaande samenwerkingsverbanden binnen het EIS moet worden weggenomen en worden verankerd in de internationaliseringsstrategie van de VUB. Hierdoor zal het EIS zich aansluiten bij de prioriteit van de VUB op het gebied van wereldburgerschap.

4.2. Duurzaamheid

Evenwaardige Internationale samenwerking hecht veel belang aan duurzaamheid:

- Verschillende financieringsinstanties eisen specifiek een link met duurzaamheid, zoals Global Minds (VLIRUOS) en de EU.
- Groen reizen wordt gepromoot voor alle mobiliteiten, zoals beschreven in het reisbeleid van de VUB en de EU.
- EIS sluit zich aan bij de doelstellingen van de VUB op het gebied van lage impact, zoals milieuoverwegingen bij het drukken van boeken, flyers of brochures.
- Wereldburgerschap – iedereen krijgt de kans om binnen EIS op uitwisseling te gaan (niet noodzakelijk met financiële steun)

4.3. Gelijkheid

Evenwaardige internationale samenwerking heeft gelijkheid en evenwaardigheid als intrinsieke kenmerken:

- Er wordt specifieke aandacht besteed aan machtsongelijkheid en de gevolgen daarvan, evenals aan inspanningen om deze te verminderen.
- Binnen EIS ligt de specifieke focus op samenwerking met landen uit cluster A en B (cf. Raworth).
- Gender: gendergelijkheid wordt nagestreefd indien dit passend is voor de EIS-context.

4.4. Welzijn

- Het reisbeleid binnen EIS volgt het advies van het Belgische Ministerie van Buitenlandse Zaken, met name wat betreft reizen naar risicogebieden 'Reizen naar risicogebieden'.
- Inclusieprojecten zoals Scholars at Risk en Daughters for Life worden voortgezet.
- Virtueel loket voor internationale studenten; buddyprogramma voor internationale studenten.
- Acties voor specifieke studentengroepen: Iran, Oekraïne, enz.

4.5. Diversiteit

- Het International Student Platform (Engelstalig) is een werkgroep van de studentenraad, of een fusie wordt in de toekomst niet uitgesloten.
- Artikelen/getuigenissen over internationale studenten, inclusief die uit clusters A en B.
- Studenten van alle nationaliteiten kunnen zich aanmelden bij de VUB.
- De EIS-strategieën sluiten aan bij het diversiteitsbeleid van de VUB.

5. Communicatie en netwerk.

5.1. Uniek karakter van evenwaardige internationale samenwerking

De VUB heeft een reeks EIS-principes opgesteld om excellent contextueel onderzoek en onderwijs te garanderen en de bijdrage aan verandering in de richting van duurzaamheid te vergroten. Deze principes zijn bedoeld om de communicatie te stroomlijnen en de visie van de VUB op EIS te benadrukken. De principes staan centraal in alle huidige en toekomstige EIS en benadrukken het unieke karakter ervan:

- **Deel de macht op een evenwaardige manier.**
- **Bouw wederzijds vertrouwen en mede-eigendom op; deel verantwoordelijkheden en creëer transparantie.**
- **Ontwerp samen contextuele doelstellingen en veranderingspaden.**
- **Deel informatie evenwaardig, ontwikkel netwerken en identificeer, betrek en waardeer change agents en intermediaire partners.**

- **Monitor en evalueer samenwerkingen gezamenlijk.**

5.2. Alumninetwerk.

De VUB zet zich in voor de verdere ontwikkeling en implementatie van een internationaal alumninetwerk. De ontwikkeling van een sterk internationaal alumninetwerk is onderzocht in een beleidsvoorbereidend onderzoeksproject ('BVO-project', Beleidsvoorbereidend onderzoek). Wat EIS betreft, zal een sterk alumninetwerk dienen als springplank voor de duurzaamheid van EIS door het identificeren, betrekken en waarderen van change agents en intermediaire partners voor het bereiken van wetenschappelijke acceptatie en de indirecte toename van wetenschappelijke, maatschappelijke, technologische en economische bijdragen aan verandering in de richting van duurzaamheid.

5.3. Internationalisering van het netwerk

Evenwaardige internationale samenwerking kan veel baat hebben bij opname in het internationale netwerk van de VUB, en omgekeerd: het EIS-netwerk kan het internationale netwerk verder ontwikkelen om de reputatie van de VUB als internationale partner op het gebied van onderwijs, onderzoek en maatschappelijke betrokkenheid wereldwijd te versterken.

6. Evaluatie en monitoring

(in afwachting van de nieuwe bestuursstructuur van de VUB)

De implementatie en voortgang van de strategie voor evenwaardige internationale samenwerking (EIS) zullen worden gemonitord via de bestaande bestuurs- en adviesstructuren van de VUB.

De **Raad Internationaal Beleid** draagt de algemene verantwoordelijkheid voor het monitoren van de voortgang van EIS. Deze monitoring vindt plaats via zes-wekelijkse vergaderingen, waarin de strategie wordt besproken en advies wordt gegeven door het **Speciaal Adviesorgaan voor Ontwikkelingssamenwerking** (BAOW). De voortgang en resultaten worden jaarlijks gerapporteerd in het Jaarverslag Internationalisering, dat wordt voorgelegd aan de **Academische Raad**.

Het **Speciaal Adviesorgaan voor Ontwikkelingssamenwerking** (BAOW) heeft een adviserende rol ten aanzien van de Raad voor Internationaal Beleid en ziet toe op de implementatie van EIS-principes en -praktijken binnen de VUB.

Beleidsaspecten met betrekking tot internationale studenten worden gecontroleerd door het **Internationaal Studentenplatform**, dat advies geeft aan de **Studentenraad**.

Ethische overwegingen met betrekking tot EIS-activiteiten worden behandeld door de relevante ethische commissies, die indien nodig advies geven aan het vicerectoraat.

Op operationeel niveau worden EIS-gerelateerde activiteiten opgevolgd via twee-wekelijkse teamvergaderingen binnen het **International Relations office (IRMO)**. In het kader van **EUTOPIA** vindt monitoring plaats via vergaderingen op verschillende bestuursniveaus (zie EUTOPIA MORE). Om de samenhang te waarborgen, wordt voorgesteld om driemaandelijks een geconsolideerde evaluatie op VUB-niveau uit te voeren.

-
- ⁱ Raworth, K. (2018). Doing the doughnut at the G20. In. <https://www.kateraworth.com/2018/12/01/doing-the-doughnut-at-the-g20/>.
- ⁱⁱ Abelshausen, Bieke (2022). Rethinking university development cooperation at VUB. Internal report (available upon request via IRMO)
- ⁱⁱⁱ Stein, S., Andreotti, V.D.O., & Suša, R. (2016): 'Beyond 2015', within the modernist/colonial global imaginary? Global development and higher education. *Critical Studies in Education*, DOI: 10.1080/17508487.2016.1247737
- ^{iv} Stein, S., Andreotti, V.D.O., & Suša, R. (2016): 'Beyond 2015', within the modernist/colonial global imaginary? Global development and higher education. *Critical Studies in Education*, DOI: 10.1080/17508487.2016.1247737
- ^v Leal, F. (2023). Confronting Colonial Imaginaries: The Limits of the Eurocentric Critique to 'Internationalization of Higher Education' and the Possibilities of Decolonial Inflection. In *Decolonising the Internationalization of Higher Education in the Global South* (pp. 23-38). Routledge
- ^{vi} Thomas, T. Parachute science and collaboration in protected areas. *Nat. Rev. Biodivers.* **1**, 12 (2025). <https://doi.org/10.1038/s44358-024-00010-z>
- ^{vii} Stein, S., Andreotti, V.D.O., & Suša, R. (2016): 'Beyond 2015', within the modernist/colonial global imaginary? Global development and higher education. *Critical Studies in Education*, DOI: 10.1080/17508487.2016.1247737
- ^{viii} Leal, F. (2023). Confronting Colonial Imaginaries: The Limits of the Eurocentric Critique to 'Internationalization of Higher education' and the Possibilities of Decolonial Inflection. In *Decolonising the Internationalization of Higher Education in the Global South* (pp. 23-38). Routledge
- ^{ix} Stein, S., Andreotti, V.D.O., & Suša, R. (2016): 'Beyond 2015', within the modernist/colonial global imaginary? Global development and higher education. *Critical Studies in Education*, DOI: 10.1080/17508487.2016.1247737
- ^{ix} Raworth, K. (2018). Doing the doughnut at the G20. In. <https://www.kateraworth.com/2018/12/01/doing-the-doughnut-at-the-g20/>.
- ^x Raworth, K. (2018). Doing the doughnut at the G20. In. <https://www.kateraworth.com/2018/12/01/doing-the-doughnut-at-the-g20/>.
- ^{xi} <https://doughnut-economy-fxs7576.netlify.app/>
- ^{xii} Raworth, K. (2018). Doing the doughnut at the G20. In. <https://www.kateraworth.com/2018/12/01/doing-the-doughnut-at-the-g20/>
- ^{xiii} de Vos, A. (2022). Stowing parachutes, strengthening science [Article]. *Conservation Science and Practice*, 4(5), Article e12709. <https://doi.org/10.1111/csp2.12709>
- ^{xiv} Niles, D., Tachimoto, N. Science and the experience of nature. *Nat Sustain* **1**, 540–543 (2018). <https://doi.org/10.1038/s41893-018-0124-y>
- ^{xv} Flora, C. B., Emery, M., Fey, S., & Bregendahl, C. (2005). Community capitals: A tool for evaluating strategic interventions and projects. Ames, IA: North Central Regional Center for Rural Development. Retrieved on February, 27, 2007.
- ^{xvi} Emery, M., & Flora, C. (2020). Spiralling-up: Mapping community transformation with community capitals framework. In *50 Years of Community Development Vol I* (pp. 163-179). Routledge.